

Степан Руданський

Пісні

Преслів'я

Спив до дна я
прикрій келих
За здоров'я долі,
І з похмілля моє
серце
Розривають болі.
Нащо ж, мила, мої
думи,
Нащо твої чари,
Коли з ними враз по
серцю
Бродять чорні
хмари?
Правда, мило мені
було,
Як ти обіймала
І опущене покрів'я
З думки підіймала
І на розум
накидала, —
Правда, мило було!..

Моє серце в цілїм
морі
Розкоші тонуло.
Я забув про все на
світі,
На все не вважав-єм,
Я й себе забув
самого,
Мало пам'ятав-єм.
Спам'ятався — а ти
щезла...
Розум холодїє,
Лиш нещасна моя
думка
Росте та повнїє.
В якїм смутку, в якїм
жалю
З нею я блукаю,
В яких болях на
чужині
На свїг породжаю.
Породжаю,
оглядаю...
Мила моя, мила,
Чи ти мене, моя
мила,
Не щиро любила?
Чи я тебе, моя мила,

Не любив, як треба?
Чи то мені така доля
Випала із неба?
Чого ж дума така
пишна,
Чого ж слово бідне?
Дитя моє недоспіле,
Дитя моє рідне!
Згубив би я тебе
разом,
Як Час свого сина,
Але, може, тебе
прийме
Мати Україна!

Петрополь, 10.VII 1859

Сиротина я безродний...

Сиротина я
безродний,
Десь загину в
чужині —
І ніхто очей
холодних

Не закриє там мені.
І нерідною рукою
Буду в землю я
зарит,
І тепленькою
сльозою
Ніхто хроба не
зросить...

4 мая 1852 года

Ти не моя

Ти не моя, дівчино
дорогая!
І не мені краса твоя;
Віщує думонька
смутная,
Що ти, дівчино, не
моя!
Ти не моя! За личко
гарне
Справляє хтось
колодія...
Мої ж ліга проходять

марне,

Бо ти, дівчино, не
моя!..

Ти не моя!.. І брови
чорні

Милує інший, а не я,
І інший хтось тебе
пригорне,

А ти, дівчино, не
моя!..

Ти не моя, голубка
сива!..

Щаслива доленька
твоя,

Моя же доля
нещаслива,

Бо ти, дівчино, не
моя!..

Ти не моя! Но що ж я
маю?

Чим похвалюсь тобі і
я?

Хіба лиш тим, що тя
кохаю;

Но ти, дівчино, не
моя!..

Мене забудь, моя дівчино!

Мене забудь, моя
дівчино!

Спокійно жий,
щаслива будь,
Цвіги хоть рожой,
хоть калиной, —

Мене забудь, мене
забудь!..

Мене забудь — і
тяжким смутком

Не розбивай
біленьку грудь:

Шукай собі коханка
хутко,

Мене забудь, мене
забудь!..

Мене забудь, мене не
треба!

Та якби я
коли-небудь

Тебе забув... — о
боже з неба,

Мене забудь, мене
забудь!..

19 февраля

Пісня

Не дивуйтесь, добрі
люди,
Добрі люди, ви,
сусіди,
Що задумуюсь між
вами,
Що журюся я
завсїгди.
Лїта мої молодї...
Що ж по тому? Що ж
по тому,
Як без щастя, як без
долі
Жити в свігї
молодому?
Моє щастя за горами,
Може, другим
помагає.
Моя доля враз з
Дунаєм
В синє море упливає.

Життя моє! Життя
моє!

Ти — покошена
нива.

Не зосталась, не
пригнулась

Жадна квіточка
щаслива.

Серце сохне, серце
чахне,

Душа рада в
холодочок;

Но де гляну,
подивлюся —

Тільки камінь та
пісочок.

Серце сохне, серце
чахне,

Як в полі билина тая,
Поки його не

пригорне

Де могила сирова.

І пригорне
могилюшка!..

Хто ж рідненький
там заплаче?

Хіба ворон
чорнокрилий,

Пролітаючи,
закряче!..
І пригорне
могилюнька!..
Хто ж за мене
спогадає?
Як подумаю за сеє,
З жалю серце
розпукає...
Не дивуйтесь же ви,
люди,
Не дивуйтесь ви,
сусіди,
Що задумуюсь між
вами,
Що журюся я
завсігди!

29 июня 1854 года.
Кам[енец]-Подол[ьский]

Повій, вітре, на Україну...

Повій, вітре, на
Україну,

Де покинув я
дівчину,
Де покинув чорні
очі...

Повій, вітре, з
полуночі.

Між ярами там
долина,

Там біленькая
хатина,

В тій хатині
голубонька,

Голубонька-дівчинон
ька.

Повій, вітре, до схід
сонця,

До схід сонця, край
віконця.

Край віконця постіль
біла,

Постіль біла, дівча
миле.

Зупинися
нишком-тишком

Над рум'яним білим
личком,

Над тим личком
зупинися,

Чи спить мила —
подивися.

Як спить мила, не
збудилась —

Нагадай їй, з ким
любилась,

З ким любила і
кохалась

І кохати
присягалась...

Як заб'ється їй
серденько,

Як дівча зігхне
тяженько,

Як заплачуть чорні
очі,

Вертай, вітре, к
полуночі.

А як мене позабула,
Як нелюба

пригорнула —

Ти розвійся край
долині,

Не вертайся з
України...

Вітер віє, вітер віє;
Серце тужить, серце
мліє...

Вітер віє, не вертає,
Серце з жалю
замирає.

Не знаєш ти горя...

1

Не знаєш ти горя,
Не відаєш жалю, —
Щасливий ти, дядьку
Прохоре-ковалю!
Заліза пудами
І начиння маєш,
Сядеш у світлиці —
Думоньку гадаєш.
І гадаєш думу:
Скільки пудів взяти,
Щоб, на диво світу,
Штабу ізкувати.
І вдруг твої слуги
Вугля насипають,
Широкії міхи
Вогонь роздувають.
Горить чорне вугля,
Горить, не згасає,

Залізо калиться,
Іскри розсипає.
Залізо збіліло —
Хватаєш кліщами,
Кладеш на ковадло,
Вариш молотками.
І готова шпаба,
І не маєш. Жалю...
Щасливий ти, дядьку
Прохоре-ковалю!

2

Пішов і я, дядьку,
Від батька на волю:
Сиджу на чужині
Кую свою долю.
Заліза і сталі
Я не покупаю,
Начиння і кузню
Свою рідну маю.
Сильні міхи дують,
Залізо біліє;
Кладу на ковадло —
Рука мені мліє.
І тяжко, і важко
Молот підіймати,

Бо нікому, видно,
Мені помагати.
Підйму я молот,
По залізу вдарю,
Но шгабу до шгаби
Ніяк не приварю.
Та як приварити:
Піску я не маю.
І сяду я з горя,
Думоньку гадаю.
І гадаю думу:
Ой боже мій, боже!
До кого я вдамся?
Хто мені поможе?

3

Піду я до батька,
До рідної неньки...
«Но, батьку мій,
батьку,
Голубе сивенький!
Шістнадцять літ
руки
На кого робили?
Чи ж ти ще досі
Не виробив сили?»

А брати молодші,
Сестра моя рідна —
До кого пригнеться
Головка їх бідна?
І німіє серце,
І не зношу жалю, —
Вдаюся до тебе,
Прохоре-ковалю.
Прохоре-ковалю,
Моя ти родина,
Я гину в чужині,
Як тая билина.
Я гину, а міг би
Ще силюнку мати
І не даром землю
Сирову топтати.
Поможи, Прохоре,
На долю хорошу;
Рублів п'ятьдесят

лиш

У тебе я прошу.
Рублів п'ятьдесят

лиш,

А більше не треба;
Пошле тобі господь
Сто раз більше з

неба.